

# BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

<p><b>PRETIULU ABONAMENTULUI.</b></p> <p>Pentru Austro-Ungari'a : Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p><b>PRETIULU INSERTIUNILORU:</b></p> <p>Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Èr banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
--	---	--

## Sinodulu eparchialu aradanu.

(Reportu specialu.)

(Continuare.)

*Siedinti'a V.*

s'a tiènutu in 1/13. Maiu a. c. la 5 óre d. amèdi. Presiedinte: Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu Ioan Metianu. Notariu: Dr. Liviu Marcu.

La ordinea dilei este reportulu comissiunei bisericesci, carea prin reportoriulu seu Constantin Gurbanu cu privire la reportulu senatului strènsu bisericescu propune, si sinodulu iea la cunoscintia, ca senatulu bisericescu alu acestui consistoriu a tiènutu in decursulu anului trecut 7 siedintie, in cari a resolutu tóte obiectele intrate, ca la jurisdictiunea acestui consistoriu apartienu 6 protopresviterate cu 243 parochii matre si 117 filie, dintre cari 211 sunt deplinite, èr 32 sunt vacante, si nu s'au potutu depliní din lips'a de recurenti, numerulu bisericiloru este de 298, dintre cari in anulu trecut s'au ziditu 2 noue, si s'a reparatu 8. Numerulu preotiloru a fost la finea anului 1890 de 222, si anume: 1 archimandritu, 1 asesoru referinte, 6 protopresviteri, 1 protopresviteru emeritu, 176 parochi, 25 administratori parochiali si 12 capelani, numerulu poporatiunei a fost la finea anului 1890 de: 170,631, si adeca cu 1023 de individi mai multi, decât la finea anului anterioru, numerulu nounascutiloru a fost de: 9010, alu reposatiloru de: 8283, s'au cununatu: 1357 de parechi, dintre cari in 1269, — ambe feciele au fost de confessiunea nóstra, èr in 88 de casuri un'a dintre fecie a fost de alta confessiune.

Cu privire la concubinate, cari la finea anului trecut au fost in numeru de: 2306, sinodulu avisèza consistoriulu a continuá dispusetiunile intreprinse si pre viitoriu pentru stèrpirea acestui reu.

Urmèza reportulu comissiunei organizatórie, carea prin reportoriulu ei Nicolau Zigre propune, si sinodulu in considerarea, ca agendele senatului epi-

tropescu din Aradu s'a inmultitu enuncia, ca pre langa asesorulu referinte sè se mai sistemiseze si unu postu de cassariu cu unu salariu anulu de 800 fl. v. a. si 200 fl. bani de quartiru, care suma jumetate sè se acèpere din bugetulu consistoriului, èr jumetate din fondulu preotiescu, carele a si oferitu spre acestu scopu 500 fl. v. a. din partea s'a

Cu privire la activitatea protopresviteratoru sinodulu enuncia:

a) Consistoriulu se iea mesuri, cá sínódele protopresviterale se fia convocate la terminulu prescisu in statutulu organicu;

b) Consistoriulu este avisatu a indrumá pre oficiele protopresviterale se intrunésca comitetele regulatu la siedintia, si se resolvésca tóte agendele ce apartienu la competinti'a loru;

c) Se avisèza consistoriulu, cá se indetoreze pre concernintii protopresviteri cá se incaseze cu tóta energi'a contribuirile de unu cruceriu, mai alesu din comunele, cari dispunu de mijlóce.

*Siedinti'a VI.*

s'a tiènut in 2/14. Maiu 1891. la 9 óre inainte de amèdi. Presiedinte Pré Santi'a S'a, dlu Episcopu Ioan Metianu. Notariu Dr. Const. Groz'a.

La ordinea dilei se pune reportulu comissiunei scolastice, carea prin reportoriulu ei Dr. Georgiu Vui'a propune, si sinodulu in generalu iea la cunoscintia reportulu senatului scolariu dela consistoriulu din Aradu.

In desbaterea speciala, sinodulu la propunerea comissiunei a luat urmátorele coneluse:

a) cu privire la statiunile invetiatoresci din comunele serace, in cari functiunea de invetiatoriu este imbinata cu oficiele preotiesci se avisèza consistoriulu a ingrijí, cá se afe mijlócele trebuintióse, prin cari sè se póta provedé si aceste statiuni cu invetiatori, èr unde imprejurárilu materiale nu ar permite acés-t'a, acolo se staruésca cá preotii-invetiatori se fia provediuti si cu testimoniu de cualificatiune invetia-

torésca, si se fia luati in fondulu regnicolaru de pensiune cá invetiatori;

b) la propunerea deputatului Dr. Ioanu Suciu se aviséza ambele consistorie a staruí, ca la tóte scólele medie streine, in cari frecuentéza elevi de confessiunea nóstra, acestor'a pre langa religiune se li-se propuna si limb'a romana seau prin catecheti, seau prin alte persóne cualificate pentru propunerea acestui studiu;

c) se iea la cunoscintia, ca pre teritoriulu consistoriului din Aradu sunt 400 de scóle poporale, numerulu pruncilor obligati a frecuentá scól'a cotidiana a fost in anulu trecut de 37,473, dintre cari au fost presenti la esamene: 14,467, la scól'a de repetitiune au fost obligati 14,554, dintre cari la esamene au fost presenti 662, coruri vocale au fost 76, scóle de pomaritu si legumaritu 218, bibliotecii scolare au fost 104, de albinaritu 27, edificie corespundietórie scolarie 296, — sale ajustate 261; si totu de odata se aviséza consistoriulu, cá pre vitoriu se arete cifr'a frecuentatiunei scolarie in procente si in comparatiune cu anulu premergetoriu, in acele scóle, in cari se constata progresu, invetiatorii se fia distinsi, ér unde se constata regresu se fia admoniati; totu de odata se aviséza consistoriulu a studiá causele frecuentatiunei neregulate, precum si modalitátile si mijlócele, prin cari s'ar poté ameliorá frecuentatiunea scolará; cu deosebita privire se fia consistoriulu la boalele epidemice, aretand in reportulu seu catra sinodu in cari comune, si pre cât timp au fost inchise scólele din cause sanitarie, si pentru ce feliu de morburi epidemice au trebuit se-se inchida scólele?

Cu privire la regulamentul afacerilor interne ale sinodului eparchialu, prezentatu de consistoriu, sinodu esmite o comisiune de 3 membri, constata-tória din dnii: Paul Rotariu, Nicolau Zigre si Iosif Goldisiu, cu insarcinarea, cá se prelucre acelu regulamentu in terminu de 6 luni, si apoi se-lu presenteze consistoriului din Aradu pentru tiparire si distribuire intre deputatii sinodali.

## Biserica Romanilor din Ardealu si Ungari'a in lupta cu Calvinismulu.

Imperatulu Traianu cucerí Daci'a la anulu 106. Remasitiile poporului dacu impreuna cu colonistii adusi din tot imperiulu romanu se privesc de istoricii mai noi critici, in contrastu cu cei mai vechi, de protoparintii neamului romanescu <sup>1)</sup>. Incristinarea acestora, in parte, se reduce la timpuri mai vechi <sup>2)</sup>, éra, in intregulu, la restimpulu inchiagării loru intr'unu poporu <sup>3)</sup> — poporulu romanescu.

<sup>1)</sup> A. D. Xenopol: Istorii'a Romanilor din Daci'a traiana. Iassi 1888. Vol. I. pag. 165.

<sup>2)</sup> Dr. Gram'a: Istorii'a bisericii romane unite cu Rom'a. Blaj 1884. pag. 11. — Xenopol op. cit. p. 415 et ss.

<sup>3)</sup> Dr. Gram'a o. c. pag. 20.

Biserica Romaniloru, inainte de schism'a greco-latina, nu s'a prea bucuratu de o sórte buna si acést'a atât din caus'a navalirii si prigonirii popóreloru barbare, cât si in urmarea certeloru dintre Latini, Greci si Bulgari pentru iurisdictione asupra aceleia. Dependintia nóstra de Bulgari, ai caroru patriarhi ultimi residau in Ochrid'a, contribue fórté multu la introducerea limbei slave in biserica <sup>4)</sup>. Dupa schisma inse ajungéndu cu timpul sub domnia Maghiariloru, Romanii — sub cari de aici inainte intielegu numai pe ardeleni si ungureni — au avutu necontenite lupte cu Romano-catolicismulu. Prigonirile din partea regiloru Ungariei, cari se numiau de catra papi „signifer ecclesiae,” din partea nobililoru si clerului latinu erau de nesuferitu. Deja prin unu decretu alu regelui Andreiu alu II-lea din anulu 1224 religiunea dreptu-credinciósa devine numai tolerata in statu, ér clerulu si poporulu apartienatoriu ei se supune la plata de dieciueli si se reduce la starea de iobagi sau clácasi <sup>5)</sup>.

Romanii acestui timpu erau cunoscuti sub numele de necrestini, necredinciosi si schismatici, — numiri, cari apoi trecura si in legislatiunea statului <sup>6)</sup>.

In contra acestoru iobagi schismatici scrise (1236) pap'a Grigorie alu IX-lea catra regele Ungariei Bela alu IV-lea provocându-lu, cá se nu-i suferé in tiara; ér clerulu romano-catolic storcea dela ei dieciueli — si cá se ne facemu o idee despre apasarile la lua-rea dieciueliloru e de ajunsu, cá se amintimu revolutiunea tieraniloru din anulu 1437 in contra episcopului latinu George Lapes. Tot in anulu acest'a primira Romanii ardeleni o lovitura de mórte prin proclamatiunea asia numitei „unio trium nationum” <sup>7)</sup>.

Abia prin desamintitele decrete ale regiloru Mati'a Corvinulu, din anulu 1479, si Vladislau alu II-lea, din anulu 1495, se usiurá incátv'a sórtea Romaniloru; dara si durat'a acestei usiurári, ce se pare a fi fost numai ilusorie, incéta cam pe la mijloculu secolului alu XVI-lea, când Reformatorii apuseni si indeosebi Calvinii incepu se atace si cu timpul suprima tóte drepturile Romaniloru si mai alesu biserica loru. Dóue veacuri au tienutu acésta lupta, ce a avutu pentru noi cele mai triste urmári. Metropolia nóstra <sup>8)</sup> ajunsé la sapa de lemnu in tóte pri-

<sup>4)</sup> Xenopol l. c.

<sup>5)</sup> G. Enaceanu: Crestinismul in Dacii, Bucuresei 1878, pag. 242.

<sup>6)</sup> Vedi epistol'a la Siagun'a: Istorii'a bisericesca, Sibiu 1860, Tom. II. pag. 84; asemenea leg. V. an. 1481 art. 3 si 4; mai departe decretulu lui Vladislau, in care se dice: „... Sêrbii, Rusii, Romanii si alti schismatici, cari traescu pe locurile crestiniiloru...”

<sup>7)</sup> Ilarianu: Istorii'a Romaniloru din Daci'a superióra, Tom. I. pag. 29.

<sup>8)</sup> Date sigure despre unu mitropolitu romanu ardelenu si anume in Feleacu, langa Cluj, avem abia dela anulu 1489 incóce. Acésta mitropolia si-a mutatu resiedintia la Alb'a-Iulia, capital'a de atunci a tierii, in an.

vintiele si clătınându-se chiar in ortodoxismulu seu si silita de imprejurări se arunca in bratiile latini-loru, crediendu, că aci i-si va aflá mantuirea.

\* \* \*

Cu sut'a a X-a incepe decadinti'a papismului si cu acést'a si a intregii bisericii apusene. Cei nemultiamiti i-si ridica din când in când vócea in contra reului, dara fara nici unu resultatu. Inmultindu-se deci abusurile si nefolosindu nimicu nici sínódele din Pis'a, Constanti'a si Basel nici negotierile, concordatele etc. pentru o reforma in capite et membris, nu trebuia decât unu impulsu si cei nemultiamiti cu starea lucrurilor precum si spiritele desceptate si acum fórte iritate prin studiulu clasici-tătii se erumpa. Impulsulu asceptatu se dede la 1517. prin bul'a de indulgentia alui Leo alu X-lea, când mai tot apusulu se revoltá avënd in fruntea s'a barbati cá Luther, Calvin si Zwingli.

Revoltantii nu se multiamira acum numai cu o reforma in capite et membris, ci taiara adéncu si in invetiatur'a bisericii. Incát se abatura ei dela acést'a si mai vértosu in aceea, ce privesce espunerea mea, vom vedea mai jos.

Dupa ce cutrierara mai tóte tierile Europei, doctrinele luterane petrundu pe la 1521 in Transilvani'a, propagate fiind mai alesu de catra Sasii, cari stateau in legaturi strense cu poporulu, din alu cărui mijlocu a fost adusu in Ardealu, atât prin comerciulu vestitu pe piati'a din Lipsca, cât si prin aceea, că tinerii sasi i-si faceau studiile prin Germani'a.

Romano-catolicii n'au remasu indiferenti fatia de acést'a propaganda facuta in daun'a bisericii lor, ci luara cele mai aspre mesuri, că doctrinele reformato-riilor sè se sugrume inca la ivire. Astfelu in diet'a tierii tienuta la Bud'a in var'a anului 1523. se votá Art. de lege 54, in puterea carui'a totu locu i-

1600. Cá episcopii supuse se numescu mai alesu Vadulu-Silvasiului, Maramuresiului, Fagarasiulu si episcopiile tierii unguresci (Prelegerile prof. de ist bis. la facult. teol. in Cernautiu Eus. Popovici). — In privinti'a infiintiării acestei metropolii si a episcopiiilor ceva siguru nu avem, ci numai ipoteze. Primulu episcopu romanescu, de care face istori'a amintire este Ioanu de Caph'a, pomenitu la an. 1456 (Xenopol op. cit. pag. 455). — Iurisdictionea mitropolii ardelene se estindea nu numai preste tóta Transilvani'a, ci pana jos la Dunare in Banatulu-Severinului si de acolo spre nord pana in districtele Beiusiu, Biharea si Maramuresiu (vedi diplom'a de intarire a mitropolitulu Sav'a a II-lea si G. Baritiu „Biserica romanésca in lupta cu reformatiunea“ in Analele acad. rom. an. 1875. Tom. III. pag. 70) s'au cum se esprima prof. Eus. Popovici: Mitropolitulu transilvaneanu îi erau supusi Romanii din Transilvani'a, Romanii si Rutenii. ba chiar si coloniile sèrbesci si bulgaresci din Ungari'a. Observám inca, că de sub acést'a iurisdictione s'au scosu pentru 13 ani (dela 1643—1656) districtele Alamorului, Orasciei, Hatiegului. Hunedórei, Iliciei, Crisiului si trei protopopiate ale Fagarasiului supunéndu-se ele superintendentulu calvinu. Vedi diplomele rákoczyene din 1643 si 1656 la Laurianu: Documente istorice ale Romanilor din Transilvani'a, Vien'a 1850, pag. 114 si 125.

torii, căti profesau doctrinele lui Luther se condanna la mórte si pierdere a averei lor. Tot in acestu anu infrunta si amenintia regele Ludovicu alu II-lea, prin o scrisóre datata din 2. Maiu, senatulu din Sibiiu, de óre-ce acést'a suferere cá cartile luterane sè se vëndă in publicu, se fie cetite si ascultate. In Ianuarie 1524 se lipí pe usile bisericii catedrale din Sibiiu „anatema mare;“ ér diet'a Ungariei din anulu 1525 amenintia cu mórte pe rugu sau cu confiscarea averiloru ale Lutheraniloru din tóta monarchi'a. Nu mai putienu dese erau anatemisările si escomunicările fruntasiloru luterani, ér cartile lor arse din partea clerului catolicu. Insusi regele Ludovicu se mai incercá in anulu mortii sale se insufe Sasiloru frica prin unu decretu, in care fú senatulu provocatu se taie, se arda pre sectari si se li confiscă averile <sup>9)</sup>.

Tóte acestea in sa nu folosira nimicu, căci latirea ideiloru reformatice a fost favorisate de acelu timpu nefericitu, in care Ungari'a proprie, in urm'a catastrofei din 29. Augustu an. 1526 dela Mohács, devení pasialicu turcescu, éra Ardealulu principatu neatérnatoriu.

In lupt'a dela Mohács anume móre Ludovicu alu II-lea si cá pretendenti la tronulu Ungariei pasiesce Ferdinandu I-ulu din cas'a austriaca si Ioanu Zápolya, voevodulu Transilvaniei, la alu acesteia inca si Petru Viteazulu, fiulu lui Stefanu celu mare <sup>10)</sup>. Dupa mai multe lupte nedecisive intre pretendenti, Ioanu Zápolya primesce cu ajutoriulu turciloru corón'a sfantului Stefanu din manile lui Soliman, care folosindu-se de neintielegerile iscate pentru tron, cuceri o parte insemnata din Ungaria <sup>11)</sup>. Neintielegerea dintre Ioanu si Ferdinandu se sfírsi abia prin tractatulu dela Oradea-mare in anulu 1537 asia, că Ioanu cu titlulu de rege se tiena Transilvani'a cu óre cari parti ale Ungariei pana la mórte, éra dupa mórte-i tóte aceste tieri se vina sub potestatea lui Ferdinandu <sup>12)</sup>.

(Va urmá.)

## Immormentarea lui I. C. Brateanu.

Discursulu dlui D. Sturdza.

Mare si nepatrunga 'i tain'a mortii: dér cunun'a vietiei si-a asigurat'o numai acela, care a fost pana la mórte credinciosu porunciloru lui Dumnedieu. Plinirea porunciloru lui Dumnedieu inse, este

<sup>9)</sup> G. Baritiu: Catechism. calvinescu (rákoczy-an), Sibiiu 1879, pag. 90—93. si T. Cipariu: Archivu pentru filologia si istorie, Blaj, 1868 pag. 279.

<sup>10)</sup> Laurianu op. cit. pag. 68. ss.

<sup>11)</sup> Dr. I. G. Mesiot'a: Manualu de geografie si istorie dupa Pütz, Bucuresci, 1880, Tom. III. pag. 27.

<sup>12)</sup> Laurianu op. cit. pag. 74.

dupa cum dice apostolul Pavelu, — dragostea — dragostea cea din inima curata — dragostea cea din consciinta tare — dragostea cea din credintia nefatiarnica.

Pe acésta temelie largă si solida — pe acésta temelie crestinésca Ioanu Brateanu a claditu frumosulu si maretiulu edificiu alu vietiei sale.

Din inim'a cea mai curata, din consciinti'a cea mai tare, din credinti'a cea mai nefatiarnica au pornitu faptele lui, inspirate, animate, petrunse de o dragoste aprinsa si nestramutata, care nu s'a desmintitu nici-odata.

Acésta dragoste l'a inzestratu cu doue mari si nepretiuite calitati, greu de intelnitu in acelasiu omu — blandeti'a si energi'a, cari améndoue au datu acestui mare barbatu puterea lui fermecatóre si resistibila.

Acésta dragoste l'a inarmatu cu ochiulu acelu ageru, care-i desfasiurá intr'o clipéla inim'a si cugetările altor'a si-lu facea se petrunda cele viitóre cu o sigurantia, care este data numai celoru alesi ai lui Dumnedieiu.

Acésta dragoste a fauritu intr'insulu acea buna credintia, care se asiéza temeinicu numai in inim'a si cugetarea celoru curatiti de ori-ce egoismu. de ori-ce interesu personalu.

Din acésta dragoste a pornitu acea simplicitate cu totul antica, acea modestia rara, acea repulsiune de ori-ce fastu si onoruri, cari caracteriséza pe acestu mare barbatu alu némului romanescu.

Acésta dragoste l'a insufletitu in intregu traiulu lui pamentescu, l'a condusu in indeplinirea datorii-loru sale, i-lu face unu modelu vrednicu de urmatu — in cerculu intimu alu vietii de familia cá si in actiunea cea intinsa a vietii publice.

Acésta dragoste l'a inaltiatu la unu tipu raru de perfectiune omenésca, atragéndu spre densusu acea incredere, dându-i lui acea autoritate, care l'a pusu nu numai intre fruntasi, ci in capulu fruntasiloru poporului romanu.

Acésta dragoste l'a alipitu de geniulu neamului romanescu, carui'a Ioanu Brateanu i-a inchinatu intrég'a munca a vietii sale, carui'a elu a fostu neclintitu credinciosu din tineretie pana la betranetie, si pana la mormântu.

Acésta dragoste l'a ridicatu, cá se devie conducetorul necontestatu de nimeni alu poporului romanescu, când ór'a sunase a fapteloru mari si decisive.

Nascutu in anulu despartirii nationale, in anulu 1821, din vitia romanésca curata si nesticata, geniulu némului a intiparitu pe fruntea acestui barbatu pecetea darului celui sfantu, de a intielege, si de a pricepe — energi'a, puterea si vitalitatea némului romanescu, cá astfelu se devia luptatorulu lui celu mai intiepleptu, celu mai prevedietoru, celu mai neobositu.

De aci au isvoritu — puterea cea mare si con-

vingetóre a graiului seu, — acea activitate intrerupta, totdeun'a egala, care a imbratisiatu intrég'a viétia a poporului, — vointi'a lui cea neinduplecata, cá Romania se nu apara numai cá o fictiune a momentului, ci se fia o realitate durabila.

Astfelu Ioanu Brateanu, teneru inca in 1848, fú unulu din principalii barbati ai acelei generose misicari, care a sdrobitu lantiurile sclaviei unui intregu poporu si l'a smulsu din umilintia si cadere rusinosa. Dela prim'a lui aparitiune pe tribuna, elu devení oratorulu celu mai iubit. Când elu vorbiá, toti ii urmau.

Putine luni a duratu acea misicare si multu au suferitu promotorii ei — in exilu si in tíera, cá nisce adeverati apostoli ai natiunei si ai libertatii. Resplat'a vietii loru trudnice inse a fostu mare, cáci acea incredere in viitorulu Romaniei, pe care ei au sciutu se o insufe si altor'a, in afara de tíera si de poporulu romanescu.

E unu faptu istoricu necontestatu, cá cea mai mare isbênda a esilatiloru din 1848 a fost, cá au isbutitu a decide pe Puterile cele mari ale Europei, se intrebe ele pe natiunea românesca cea mica uitata, urgisita, cum vrea ea se-si croiéscă viitoriulu ei.

Dupa ce se terminara lucrarile Adunariloru mume din 1857, vení timpulu esecutarii dorintieloru si vointieloru rostite. Atunci incepù lupt'a uriasa, fara repausu, a desrobirei se fia reala si durabila, trebuiá cá tóte puterile vii ale natiunei se fia puse intr'o misicare, se fia organizate intr'o lucrare comuna si energica. Pentru cá noulu statu romanu sè se ridice plinu de viétia si de viitoru cá membru activu in societatea stateloru civilizate, trebuiá sè se dea poporului romanu putinti'a unei desvoltari sigure si neintrerupte, increderea in propriiele sale fortie. Pârghi'a, care avea se ridice dificultătile imense ce impedeau avêntulu luat, nu puté fi si nu a fost de cât o larga desvoltare a libertătiloru publice. In luptele pentru a le dobândí, poporulu s'a otielitu, ér aperarea loru face astadi forti'a lui de resistentia.

Grea a fost lupt'a stegariloru din 1848, dér ea a invinsu. Incetiu cu incetulu am devenitu o natiune de ómeni liberi, si prin libertatea dobândita ne-am desvoltatu in scurtu timpu miraculosu in tóte directiunile, amu redevenitu unu poporu respectabilu si respectatu si amu recapatatu acea positiune perduta de secolu, de a fi sentinel'a neadormita a Europei occidentale in Orientu.

In acésta lupta, toti barbati acelei mari generatiuni a renascerei neamului nostru, au lucratu intr'unu modu care va trage in veci asupra loru admiratiunea si recunoscinti'a posteritătii, dér nimeni nu a aretatu tilulu de ajunsu cu mai mare precisiune si petrundere decât Ioanu Brateanu.

Éta ce dicea elu in 1857:

„Voim cá Romanulu sè se restabileze in insusi ochii sei cá omu, si sè se introneze intru tóte drepturile sale, cá se póta traí dupa legile naturei sale,

desvoltându-se, perfectiunându-se si implinindu-si misi'a s'a in societate, cu tóta glori'a si virtutea de care este capabilu.

„Voim se aiba o patria, unde toti se aiba aceleasi drepturi si aceleasi datorii si o parte intréga si de-o potriua la viéti'a nationala, — o familia, de vor merita-o prin iubirea si moralitatea lor, — o proprietate, de vor voi se muncésca. Voim cá fiecare se fia stapanu pe ródele muncei sale, fara a-i puté se-i iá unu paiu macaru trántorii omenirei.

„Voim cá Romani'a se fia in solidaritate cu ceilalti populi ce vor tinde celu putienu spre dreptate, solidaritate si fratie.

„Éca, in scurtu, ce voim si ce credemu pentru Romani'a. Cât pentru mijlóce, nu voim altele decât acelea, ce ne-a datu Dumnedieu, cá se ne putemu mantuí, ori de câte ori vom voi, cu deplinatate, si cari sunt — mintea, inim'a si când trebuinti'a va cere se intrebuintiamu si noi, cá tóte natiile, — si sacrificiele nationale.“

Aceste cuvinte puternice si clare au desemnatu firesce pe Ioanu Brateanu, care le rostise, se le indeplinésca si de aceea din acelu momentu elu a devenitu conducetorul naturalu si necontestatu alu natiunii in tóte evenimentele cele mari si insemnate, cari au ridicat'o politicesce, moralicesce, materialicesce la o inaltime, ce cu putieni ani inainte se socotiá a apartine celoru mai nerealisabile utopii.

(Va urmá.)

## Regulamentu

*pentru reuniunea districtuala a invetiatoriloru rom. gr. orientali din protopresviteratele Consistoriului aradanu, ce se afla de a drépt'a Muresiului.*

### I. Numirea si scopulu Reuniunii.

§. 1. In conformitate cu regulamentulu consistorialu din 12. Maiu 1890. invetiatorii rom. gr. or. din protopresviteratele aradane, ce se afla in drépt'a Muresiului, forméza o reuniune, ce pórtá numirea „Reuniunea districtuala a invetiatoriloru romani gr. or. din protopresviteratele Consistoriului aradanu ce se afla in drépt'a Muresiului.“

Scopulu reuniunii este: inaintarea invetiamentului in generalu si promovarea culturai poporului romanu; estinderea mijlóceloru literarie scientifice-pedagogice; latirea si perfectiunarea celui mai corespundietoriu metodu de propunere, imbunatatirea starei materiale a invetiatoriloru; desvoltarea si atragerea poporului pentru interesele culturai sale, si preste tot, redicarea lui la o stare infloritóre a culturai.

### II. Medilóce spre ajungerea scopului.

§. 2. Spre ajungerea scopului, reuniunea districtuala aradana se subinpartiesce in 7 reuniuni cercuali de dupa protopopiatele: Arad, Radn'a, Siri'a, Ienopolea, Buteni,

Halmagiu, Giul'a-Kétegyház, tot in conformitate cu susamintitul regulamentu consistorialu.

§. 3. Fie-care reuniune cercuala 'si are cerculu de activitate prescisu in acelu regulamentu consistorialu si delineatu mai indetaiu prin regulamentulu seu specialu. Despre activitatea sa fie-care reuniune cercuala va reportá reuniunii districtuali celu putienu de dóue ori intr'unu anu, totdéun'a inse celu multu pana in Duminec'a a patr'a din postulu pasciloru.

§. 4. Reuniunea districtuala va tienea in diferite locuri adunari publice, celu putienu odata in anu, in cari se vor pertractá diverse teme scientifico-pedagogice referitorie la prosperitatea invetiamentului elementaru si se va discutá despre rezultatele ce le vor fi obtienutu reuniunile cercuali in decursulu anului.

§. 5. Pentru-cá invetiatorii nostrii se stee pururi'a incurentu cu progresele invetiamentului elementaru, se va impartí din adunarea generala tot materialulu de invetiamentu in siette sectiuni si apoi adunarea generala va staverí din anu in anu, care reuniune cercuala cu care sectiune sè se ocupe; — despre rezultatu se va discutá in procsim'a adunare generala, când apoi sectiunile respective se vor stramutá, si acést'a se va continuá pana când fie-care reuniune cercuala va fi trecut cu cercetárilu sale prin tóte sectiunile invetiamentului elementaru.

§. 6. Reuniunea va avé unu fond centralu, ce se va creá din contribuirile membriloru ei si din alte contribui benevole si donatiuni. Din acestu fondu se vor suportá spesele curente ale tuturoru reuniuniloru cercuali si ale acestei districtuali, — se vor edá, sustiné si premiá cârti didactice, despre cari se va constatá cá sunt bune si se va subventioná, respective editá unu organu scolaru, carele va promová meritorialu desvoltarea invetiamentului nostru elementaru. Din acelu fondu se va infiintiá biblioteca centrala si cu timpulu tot din acél'a se va pune basa la unu fondu pentru pensii.

§. 7. Prin reuniunile cercuali va scrutá reuniunea districtuala starea si progresulu scóleloru poporali de preteritoriulu seu si se va nisuí cá scaderile sè se delatureze, ceréndu spre acést'a concursulu comuneloru, a corporatiuniloru si a organeloru competente.

### III. Membrii Reuniunii.

§. 8. Reuniunea va avea: 1. membrii ordinari; 2. fundatori; 3. binefacatori si 4. onorari.

§. 9. Membrii ordinari sunt toti invetiatorii si invetiatórele de pe teritoriulu Consistoriului aradanu, districtulu din drépt'a Muresiului, si toti acei individi cari sunt aplicati la institutelu diecesane de invetiamentu, cari stau in legatura cu scól'a poporala, si solvescu la cass'a centrala tax'a anuala de 1 fl. v. a.

§. 10. Membrii fundatori potu fi persóne fara diferentia de seksu, cu purtare morala nepatata, déca vor contribuí la fondulu reuniunii odata pentru totdéun'a, celu putienu 20 fl. v. a.

§. 11. Membrii binefacatori potu fi toti acei individi, de caracteru nepatatu, cari vor contribuí odata pentru totdéun'a, celu putienu 5 fl. v. a. la cass'a Reuniunii.

§. 12. Membrii onorari se vor alege de catra adunarea generala dintre acei individi de ambele secse, cari s'au distinsu pe terenulu scientificu, didacticu, seau persóne càror'a li se insusiesce onóre pentru elaborarea de opuri pedagogice, pentru fondarea de institute filantropice, seau din alte momentóse considerante. Acesti'a nu vor fi supusi a contribuí la fondulu Reuniunei.

§. 13. Cu privire la §. 9. corporatiuniloru invetiatoresci, cari vor contribuí la fondulu acestei reuniuni anualminte celu putienu 10 fl. v. a. li se acórda caracterulu de membru ordinariu, si in adunarile generali potu fi reprezentate prin 5 delegati alesi din sinulu loru.

§. 14. Cu privire la §. 11. comunelor, asociatiuniloru ori corporatiuniloru de ori ce categoria, cari vor contribuí odata pentru totdeún'a la fondulu reuniunei celu putienu 10 fl. v. a. li se acórda titlulu de membri binefacatori.

§. 15. Votu decisivu au in adunarile generali numai membrii ordinari, ceialalti au numai votu consultativu.

§. 16. Membrii de ori ce categorie, cari ar deveni moralicesce pátati, séu ar lucrá contra scopului reuniunei, la propunerea motivata a unui'a dintre membri, — in adunarea generala — cu majoritate de voturi, prin votare — secreta — vor fi eschisi din sinulu reuniunei, si-si perdu tóte drepturile si pretensiunile fatia de reuniune.

#### IV. Oficialii reuniunei.

§. 17. Oficialii reuniunei sunt: a) unu presiedinte, b) unu vice-presiedinte, c) doi notari, d) unu cassaru, e) unu controloru si f) unu bibliotecariu.

§. 18. Oficialii reuniunei se alegu de adunarea generala pe unu terminu de 3 ani, dintre membrii ordinari, si cu privire la secsu numai din secsulu barbatescu.

§. 19. Reuniunea va avea unu comitetu de 12 membri, cari impreuna cu oficialii se alegu pe 3 ani, si impreuna conducu agendele reuniunei; acesti'a potu fi alesi numai dintre membrii ordinari si fara diferintia de secsu.

§. 20. Alegerile de ori-ce categoria se facu prin votu secretu — indata ce 10 membri ar dorí votare secreta.

§. 21. Oficialii si membrii comitetului pórtá oficiulu gratisu, totusi adunarea generala póte salarisá pre cei mai ocupati cu agendele reuniunei.

#### V. Afacerile oficialiloru si ale membriloru comitetului.

§. 22. Presiedintele presiede: a) in adunarea generala; b) in siedintiele comitetului; c) elu preveghieza cá conclusele adunarei generali sè se efeptuésca; d) elu tot la trei luni conchiama pe membrii comitetului la siedintie, si scontréza cass'a: e) elu conchiama adunarea generala cu o luna inainte de terminu, pe calea publicistice.

§. 23. Vice-presiedintele substituesce pe presiedinte intru tóte afacerile de mai sus.

§. 24. Secretarii, dupa cam decide adunarea generala, unulu se ocupa cu redigiarea Organului Reuniunei, altulu concepe si contrasamna tóte actele atingátore de reuniune, face protocótele despre siedintiele comitetului si ale adunarei generale.

§. 25. Cassariulu incasseza tacsele ce au incursu la cassarii reuniuniloru cercuali, si ori ce bani ar incurge la casse, fi manipuleaza, elóca si solvesce, de dupa decisele comitetului si este respundietoriu despre averea reuniunei.

§. 26. Controlorulu contrasamna tóte actele atingátore de cassa si este respundietoriu cu cassariulu in solidum.

§. 27. Bibliotecariulu ingrigesce si este respundietoriu pentru bibliotec'a reuniunei.

§. 28. Membrii comitetului la provocarea presiedintelui vor avea a participá la siedintie. — Spre aducerea unui conclusu validu, se recere pre lánnga oficialii presenti — presinti'a celu putienu aloru 4 membrii.

#### VI. Adunarea generala.

§. 29. Adunarea generala se conchiama de presiedinte odata in unu anu, totdeún'a Joi dupa sántele Pasci, la loculu anumitu de catra adunarea generala; ér la casu de lipsa in contielegere cu comitetulu de mai multe ori, in modu strordinariu.

§. 30. La adunarea generala ordinara oficialii in spetialu, ér comitetulu reportéza in generalu si spetialu atát despre activitatea sa, cât si despre a reuniuniloru cercuali in timpu de unu anu administrativu, adeca dela o adunare generala ordinara pana la urmatóri'a adunare generala ordinara.

§. 31. Oficialii reuniunei, cu ocasiunea calatoriei la adunarea generala in locuri indepartate, primescu contributiune de spese de calatorie din fondulu reuniunei, dupa asemnarea Comitetului, cu ulteriór'a aprobare a adunarei generale.

§. 32. Adunarea generala esaminéza repórtele substernute de oficiali si de comitetu; face preliminarulu; defige loculu pentru adunarea generala procsima; alege ori destitue si inlocuesce cu altii pre oficialii si membrii comitetului, si implinesce si alte agende (II), conform programei, ce se va face si publicá prin comitetu.

§. 33. In adunarea generala fie-care membru póte face motiuni, interpelatiuni si propuneri, pre cari presiedintele are se le supuna numai de cât votului adunarei.

#### VII. Sigilulu Reuniunei.

§. 34. Sigilulu reuniunei va avea de emblema pe Minerv'a cu circumscripiunea: „Reuniunea districtuala aradana a invetiatoriloru rom gr. or. din drépt'a Muresiului.

#### VIII. Loculu de siedintia alu comitetului reuniunei.

§. 35. Loculu de siedintia alu comitetului reuniunei este: lib. regia cetate Aradulu-vechiu.

#### IX. Validitatea de membru.

§. 36. Membrii de ori ce categorie vor primí gratuitu decretu si câte unu esemplariu din regulamentul reuniunei

#### X. Desfintiarea reuniunei.

§. 37. Reuniunea acést'a se va desfintiá numai când Ven. Consistoriu va aflá acést'a de bine din motive peda-

gogice progresiste, séu când se va cere acést'a din partea adunàrei generali prin conclusulu votatu celu put'euu de  $\frac{3}{4}$  dintre membrii presenti, deaca acelu conclusu va fi si incuviintiatu de catra Ven. Consistoriu. — La casu de desfintiare averea reuniunei trece in administratiunea Ven. Consistoriu aradanu, cu scopu de a o destiná numai causeru scolare si de progresu.

§. 38. Reuniunea acést'a va pazi strinsu, a nu se amestecá in afaceri politice, nici dogmatice, afara numai de cele ce taia in sfer'a scolaru.

§. 39. Aceste statute dupa aprobarea loru prin Ven. Consistoriu diecesanu vor trece in valóre, si modificarea lor ér numai astfelu se póte intemplá.

Votatu in siedinti'a a II-a a adunarei generale, tie-nuta in 25. Apriliu v. 1891, dupa amédi.

Pentru autenticitate:

T. Ceontea, pres.

I. Moldovanu, secr. II.

## D I V E R S E.

\* *Prea Santi'a S'a* parintele Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu, a plecatu Luni'a trecuta cu trenulu de sar'a la Karlsbad.

\* *Monumentu pentru I. C. Brateanu.* Clubulu liberaliloru din Bucuresci a emis liste de subu scriptiuni pentru ridicarea unei capele si a unui monumentu in Florica pentru Ioanu Brateanu. Pana acumu s'au subscrisu preste 45,000 lei.

\* *Necrologu.* Romulu Parteniu Cosma, nascutu la 13/25 Februaru 1882, dupa scurte, dar dure-rose suferintie, in urm'a aprinderei de creeri, adi diminétia la 5 óre si-a dat inocentulu seu sufletu in mânile Creatorului, in etate de 9 ani si 3 luni. Partea pamentésca a scumpului si neuitatului copilu se va inmormentá din locuinti'a parintésca (Strad'a Baier Nr. 1), Mercuri in 15/27 Maiu la 5 óre p. m. in cimiteriulu greco-orientalu din suburbiulu inferioru. Cuprinsi de adunca durere aducem acést'a scire jalnica la cunoscinti'a amiciloru. Sibiu, in 13/25 Maiu 1891. Parteniu Cosma si Maria Cosma n. Roman, cá parinti. Lucia Minodora Cosma, Minerva Elena Cosma, Hortense Maria Cosma, Rem Alexandru Cosma, cá surori si frate. Danilu Roman, cá mosiu. Miron Romanul, metropolit, cá unchiu. Florea Roman, cá unchiu.

\* *Multiamita publica.* Cu ocasiunea siedintiei publice, aranjata la Duminec'a Tomii de „Societatea de lectura a tinerimei de la institutul. ped. teol. ort. rom. din Arad,” au contribuitu pentru fondulu bibliotecii urmatorii domni, si anume:

Ilustritatea S'a Domnulu Episcopu Ioanu Metianu cu 5. fl. v. a.; — Dr. G. Popu, Aradu; Voicu Hamsea, Lipova; T. Papp, Comlausiu; câte cu 3. fl.; — T. Filip, Pestesiu; I. Vess'a, Ceff'a; Nic. Zigre, Fl. Dum'a, Oradea-mare; Dr. L. Petco, Dr. I. Suci, P. Florescu, iun., Ignatie Papp, Dr. Tr. Puticiu, Arad; V. Popoviciu, Ciab'a; I. Cior'a, Micalac'a; E. Moga, Robogani; Nic. Mladinu, Curticiu; M. Sturz'a, Siepreusiu; N. Fizesianu, Temisiór'a; A. Iancu, Zarand; V. Tieranu,

Totvaradia; G. Lazaru, Vinga; G. de Vancu, Lipov'a; P. Chirilescu Chitighazu; Part. Zaslo, S. Cornea, Repsig; câte cu 2. fl.; — Sidoni'a Chinezu, Petrisiu; cu 1 fl. 80. cr.; — M. Bocsianu, Aradu, 1 fl. 50. cr.; — I. Dogariu, Ved. Popoviciu, Aurelia P. Desseanu, I. Milovanu, D. Antonescu, V. Ursiciu, Dr. G. Pop'a, T. Ceontea, V. Pagub'a, I. Belesiu, Dr. A. Siandoru, T. Vucu, N. Savonescu, V. Simonu, Dr. I. Trailescu, V. Mangr'a, Dr. A. Demianu, Tr. Vatiannu, I. Olariu, R. Nestoru, Dr. Nic. Oncu, S. de Herbay, I. de Herbay, P. Truti'a, Dr. G. Sombati, Dr. G. Vuia, P. Rozvanu, Dr. P. Piposiu, V. Olariu, I. Heresiu, Tr. Pacu, V. Adamoviciu, Maria Popoviciu, D. Cusmanu, din Aradu, I. Evutianu, Pecic'a; P. Miulescu, I. Suci, I. Vui'a, din B.-Comlosiu; D. Cost'a, V. Adamoviciu, S. Nicolaulu micu; Nic. Vugu, Birchisiu; Silvi'a Popoviciu, Agrisiu; G. Feieru B.-Ineu; T. Pinteru, Curticiu; G. Cretianescu, Belintiu; An'a Rogneanu, Chitighazu; Nic. Barbusiu, Capolnasiu; N. Bai'a, Baratéz; C. Perin, Temisiór'a; I. Bozganu, Mandrucu; Iuliu Russu, Mihaiu Russu, Victoru Russu, Lucreti'a Micsi'a, V. Pop. Aliosiu; N. Andron din Saravale, Groz'a, Oradea-mare; Dr. C. Groz'a, Gurahontiu; J. Ghentiu, Cisiór'a; D. Ganea, Semlac, câte cu 1 fl. — J. Cacinca cu 70 cr.; — V. Pagub'a, iun. Adv. Sub'a. Aradu; S. Mihuti'a din Micalac'a câte cu 50. cr.; — I. Caba, din Curticiu; N. N. câte cu 40 cr.; — T. Stanu, M. Leorn, S. Nicolaulu micu; N. N. câte cu 30. cr.; — S. Cadariu, Aradu cu 20. cr.

Multu On. Dnu Constantinu Morariu, cooperatoru la biseric'a S-tei Parascheve din Cernautiu, a binevoitu a ni trimite 6 bucati din operile publicate de Domni'a S'a, in pretiu de 6 fl. v. a. — Deci sum'a totala e de: 131 fl. 40 cr.

Pentru sprijinulu moralu si materialu, manifestatu si cu acést'a ocasiune, ne simtim detori a esprimá si pe acést'a cale cea mai caldurósa multiamita multu stimatiloru Domni contribuitori. — Aradu, 28. Maiu, 1891. — In numele societatii: Aureliu Givulescu, m. p. vice-presiedinte. Georgiu Proca, m. p. secretariu.

\* *Multiamita publica.* Onorat'a dna An'a Groz'a, protopresbiterés'a Halmagiului a binevoitu a darui pe sém'a Stei nóstre biseric'i cu hramulu „Bunavestirea” in memori'a iubitulului ei Tata fie iertatulu Constantinu Capiannu carele a fostu 51 ani parochu in Almasiu — unu rëndu de vesminte bisericesci falonu cu apartienatórele, din atlasu violetu cu flori de auru fórté frumóse in pretiu de 60 fl. v. a. un'a zavésa la usile imperatesci din cachimiru si dantele de auru in pretiu de 18 fl. si dóue lumini mari de céra curata in pretiu de 4 fl. — Dn'a Aniti'a Lazaru, prentésa locala a daruitu 2 masaie frumóse pre proscomidieru, 2 sterguri frumóse si unu acoperamentu pentru S. potiru lucrute fórté frumosu in pretiu de 4 fl. Dupa exemplulu datu s'au îndemnatu a darui s-tei. biseric'i inca si urmatorii: Ceisianu Rusand'a: un'a candela de argintu in pretiu de 22 fl. Savu Crisianu: 2 cantutie (ampolne) de cristalu cu discu de argintu — alpaca in pretiu de 8 fl. Elen'a Tolciu a daruitu o mesaritia tiesuta fórté frumosu de man'a ei pentru acoperirea analugului dela sarutare in pretiu de 5 fl. Ioan'a Oarce: o mesaritia pentru analogulu dela cetirea evangheliei, asemenna tiesuta frumosu de mân'a ei in pretiu de 5 fl. si doue acopereminte pentru potiru. Pavelu Descau: Icón'a S-tiloruu Trei ierarchi in pretiu de 1 fl. 50 cr. — Pentru cari donatieni epitropi'a parochiala aduce calduróse multiamiri daruitoriloru, rugându pre Ddiu se primésca celea daruite cu inima curata, si se déie daruitoriloru sanatate si viétia

indelungata la multi ani! — Almasiu, la 14/26. Maiu 1891. — Ioanu Farcasiu, episcopu prim.

\* *Multiemita publica.* In serbatorile Invierii Domnului inbucurandu-ne crestinii evlaviosi Ilie Albu, episcopu bisericescu cu socia s'a Persid'a Cheresladan prin donulu adus santei bisericii, a unui prapore de matasa, in pretiu de 50 fl. val. austr., me simtiescu indatorat a li aduce, in numele comunei nóstre bisericesci si pe calea jurnalistica, pentru fapt'a acést'a frumósa crestinésca si démna de tóta laud'a, cea mai mare multiemita; totodata a li oftá, cá parintele cerescu, pentru jert'a — intru in-frumsetiarea casei cei sante alui Dumnedieu — adusa, se li resplatésca inmiit din darurile sale cele bogate! Giul'a-germana, 6. Maiu 1891. Cu tóta stima: Petru Biberea, paroch. gr. or.

\* *Pescera uriasia.* In Afric'a de médiadi, in apropierea Tanyei, s'a gasitu intr'unu dealu varosu o pescera uriasa, din care pana acum numai o parte s'a pututu cercetá, dér si numai partea acést'a este de o estensiune esceptionala. Pescerea, ce s'a descoperitu acum, este cea mai mare pescera din lume. Ea pe multe locuri este ingusta si scunda. Legióne de lilieci se ocrotescu in ea, Dumnedieu scie de câte veacuri.

## Concurs.

Prin decisulu Venerabilului Consistoriu din Arad dto 11/23 Martie a. c. Nr. 695 sistemisându-se capelania temporala pe langa veteranulu parochu de 77 de ani Nicolae Ribariu, din Siagu, pentru deplinirea acestei'a, se escrie concursu cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare in foia oficiala.

Emolumintele sunt: jumetate din tóte beneficiile folosite de actualulu parochu. Parochi'a e de class'a a dóu'a. Cei cu cualificatiune superióra, vor fi preferiti.

Incát inse s'ar alege unu atare individu, care sè dee factice dovedi de capacitate si adeverata interesare de afacerile parochiei, — lipsite de conducetoriu — prin citatulu decisu consistorialu, pe durat'a vietii actualului parochu, sè pune alegéndului in prospectu si unu ajutoriu din fondulu preotiescu, corespundietoriu venitului curatu de jumetate dela sesiunea parochiei reduce.

Aspirantii la acést'a capelania se aviséza, cá recursele lor instruite cu documintele de cualificatiunea sus espusa, adresate comitetului parochialu in Siag, se-le astérna concernintelui administratoru protopopescu Petru Anc'a, in Timisió'a (suburbiulu Majere) pana cu 8 zile inainte de espirarea terminului de concursu, in care terminu reflectantii, sè aviséza a se presentá in cutare Dumineca séu serbatóre in biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari si cuventari.

Siag, in Maiu 1891.

Pentru comitetulu parochialu :

*Ioan Preda, m. p.*  
presied. comit.

*Craciun Maeri, m. p.*  
not. com. parochialu.

In contielegere cu mine: PETRU ANC'A, m. p. administr. protopopescu.

Pentru deplinirea definitiva a postului de invetiatoriu dela scól'a rom. gr. or. confessionalu din Calacea, — cottulu Timisiu, inspectoratulu Ving'a — se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a a 30 dela prim'a publicare in „Biserica si Scól'a“ a acestui concursu.

Emolumintele anuale impreunate cu acestu postu sunt :

1) In bani gat'a 162. fl. ; pentru scripturistica 5 fl. ; pentru conferintiele invetiatoresci 5 fl. ; dela inmormantari unde va fi poffitu 50 cr.

2) In naturale: 3690 litre de grâu:  $\frac{1}{2}$  curatu,  $\frac{1}{2}$  secreteiu ; patru orgi de lemne numai pentru invetiatoriu ; pentru incaldirea scólei se va ingriji comun'a ; 2 jugere pamentu aratoriu ; cuartiru cu dóue incaperi ; gradina intravilana pentru legumi.

Dela cei ce voru reflectá la acestu postu se pretinde : testimoniu de cualificatiune invetiatoresca, testimoniu din limb'a magiara si atestatu despre conduit'a morala si politica de pana acum.

Recursele cuviciosu ajustate adresate comitetului parochialu din locu se se trimita Reverendissimulu Domnu Archipu Munteanu inspectoru scolaru in manastirea Hodosiu-Bodrogu p. u. Zádorlak, cottulu Timisiu — avédu recurentii a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in biserica localu spre a-si aretá desteritatea s'a in cantu si tipicu.

Calacea, la Aprilie 1891 st. v.

*Ioan Leucutia, m. p.*  
presid. comit.

*Chenta Calacean, m. p.*  
not. ad hoc.

In contielegere cu mine: ARCHIPU MUNTEANU, m. p. inspectoru de scóle.

—□—

Se publica concursu pentru indeplinirea parochiei gr. or. ort. grec. din Szentes, devenita vacanta, cu carea este inbinata urmatóri'a dotatiune: locuintia in natura, 124 fl. in bani, salariu anualu si usufructulu sesiunei constatátorie din 31 jugere catastrale.

Recurentii au se dovedésca pe langa cualificatiunea preotiesca cunoscinti'a limbii grece si aceea. cá sunt capaci a implini functiunile preotiesci in acést'a limba. Preferiti vor fi acei'a, cari cunosc si limb'a magiara. Recursele sunt a-se trimate pana in 30 Iuhiu a. c. subscrisului episcopu in Szentes.

Szentes, 31. Ianuaru 1891.

*Ladislau Ziguri.*

—□—

Pe bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu gr. orient. aradanu, dto 5/17 Decembre 1890. Nru 5433, prin acést'a se escrie concursu pentru indeplinirea parochiei de clas'a a trei'a din comun'a Araneag, protopresbiteratulu Siriei, dioces'a Aradului, cu terminu de alegere pe 16/28 Iunie 1891.

Emolumintele sunt urmatórele :

- Un'a sesiune paméntu aratoriu estravilanu,
- dela 73 numere un'a mesura biru ; si anume : jumetate gréu si jumetate cucuruзу ;
- dela 57 numere un'a mesura cucuruзу ;
- unu intravilanu parochialu si
- stolele indatinatela cununii, boteze si inmorméntari.

Tóte aceste venite, computate in bani, asigura un venitu anualu de 450 fl.

Recurentii sunt avisati, a-si subcerne petitiiunile, adresate comitetului parochialu din Araneag si instruate conform §-lui 15 lit. e) din „Regulamintulu pentru parochii“ parintelui protopopu Giorgiu Popovici in Siri'a — Világos — pâna in 5/17 Iunie 1891 ; cáci cele intrate mai târdiu nu se vor luá in socotintia, ér pâna in diu'a alegei sè se presinte in vre-o Dumineca séu serbatóre in St. biserica din Araneag, pentru a celebrá si cuvénta.

Araneag la 23. Aprilie, (5. Maiu) 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu concernintele protopresbiteru.